

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 16 Augustus 1896. N°. 973.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentien aan den Uitgever J. A. WORMSER; Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam. Intendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f. 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentien van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van bedragen en Verlangingen 10 Ct. p. regel.

„Ontwaak!” tot den zwijgenden steen.

Wee dien, die tot het hout zegt: Word wakker; en Ontwaak, tot den zwijgenden steen. Zoude het leeren? Zie, het is met goud en silver overtrokken, en er is gansch geen geest in zijn midden. Habakuk 2: 19.

In hetzelfde kapittel handelt Habakuk eerst van den roependen, en daarna van den zwijgenden steen.

Niet van twee steenen, waarvan de ééne roept, en de andere zwijgt.

Beide malen is sprake van denzelfden steen, die roept waar wij zouden willen dat hij zweeg, en die zwijgt, als de mensch hem toeroept: „Ontwaak!”, opdat hij mocht spreken.

Ook is er geen sprake van een bepaald steen, noch van een bijzondere soort steen. „Steen” komt hier gansch algemeen voor, zoowel waar hij zwijgt, als waar hij roept, en is beide malen met het hout onder één begrip verbonden.

Lees het maar, eerst in vs. 11: „Want de steen uit den muur roept, en de balk uit het hout antwoordt!”, en daarna in vs. 19: „Wee dien, die tot het hout zegt: Word wakker! en: Ontwaak! tot den zwijgenden steen.”

„Steen” is hier evenals het „hout”, en in verbinding met het hout, niets dan een grondstof waarover de mensch beschikt; te aanduiding van zijn stoffelijke wereld; tekenen der zienlijke en ziehbare dingen; zoo ge wilt het inbegrip van de natuur, die den mensch omringt; altoos voor zooverre die natuur aan den mensch onderworpen is, door hem gehanteerd, verwerkt, en voor de bereiking zijner doeleinden gebezigd wordt.

„De rechtvaardige, zoo heet het in deze zelfde Godspraak, zal door zijn geloof leven” (vs. 4). En daartegenover staat nu de man die het geloof verzaakt of niet zoekt, en die dienstegevolge niet bij God en bij het leven, maar bij de „stomme afgoden” (vs. 18) en bij „den zwijgenden steen” (vs. 19) uitkomt.

Wilt ge, ge kunt er ook de edele en onedele metalen onder begrijpen. Maar als ge het door elkander slaat, is toch het gebruik van hout en steen, onder alle volken saamgenomen, verreweg het sterkst en bestendigst.

Van hout en steen zijn onze huizen, onze muren, onze steden, onze vestingen, is het playeisel onzer straten.

En omdat de steen het bij dit alles nog van het hout wint, leunt ge ten slotte in dat ééne begrip van steen heel 's menschen stoffelijke macht saamvatten.

Het hout vergaet nog, maar de steen blijft.

En zoo is dit het hange, dat de mensch, die van zijn God afgaat, ten slotte gedoemd is zijn steunpunt en vastigheid te zoeken in den koude, stommigen, zwijgenden steen.

Wat zij niet heeft, hebt gij, in u een geestelijk wezen, en deswege hebt gij als mensch de meerderheid van den geest boven die stoffelijke macht in uw eigen persoon en in uw eigen leven te toonen.

Niet gij moet, door de asmraking met die stoffelijke wereld verstoneen, maar gij, als mensch, moet door overmacht geest in dien steen doen dringen.

Zooals de beeldhouwer het marmer beziet, en de bouwmeester uit stomme steenen op Sion een sprekenden tempel tot Gods ere bouwt; zoo moet de mensch, als kind van God en dienstknecht des Heeren tevens, op die onbezielden, op die stoffelijke wereld den stempel van zijn geest prenten, en daarmee er een schaduw op doen spelen van de dingen die Godes zijn.

Zoo sprak er iets hoogers uit dien tempel te Jeruzalem, waarvan Jezus zei, dat als Israël nog langer zweeg, de steenen haast spreken zouden.

Zoo zal het eens in het rijk der heerlijkheden wezen, als heel de stoffelijke wereld draagster en voortuig van de glorie onzes Godes zal zijn.

Zoo is het nu reeds in de bovenaardsche

wereld, als de starren fonkelen in het firmament en overvloedig sprake uitstorten, of als de stemme Gods van den hemel dondert.

En zoo moet het, worstelend en strijdend, nu reeds ten deele in ons aardsche leven zijn. De mensch moet een hooger merkteken op de stoffelijke wereld afdrukken. Zijns is de roeping om zelfs de steenen te doen spreken van de ere zijns Godes.

Dat is onze roeping, en daartegenover plaatst nu Habakuk de droeve werkelijkheid. Eerst de steen, die tegen ons roept over onze zonde; en dan de steen die zwijgt, als de mensch, aan zijn God ontzonken, zijn God in die stoffelijke wereld gaat zoeken, tot dien steen roept: „Ontwaak!”

We leven nu eenmaal in deze stoffelijke wereld, en komen er niet anders dan door den dood uit. Hout en steen zijn altoos om ons heen. Hetzij we slapen op onze legerstede, of nederzitten aan onzen disch, of bezig zijn aan allerlei arbeid. En zoo zijn hout en steen de getuigen van ons leven, ook van ons verborgen leven. De getuigen van ons gebed, maar ook de getuigen van onze zonden. En omdat er geen kamer en geen vertrek, geen gelagzaal en geen kerk, geen fabriek en geen werkplaats is, waarin niet door menschen gezondigd is, daarom zegt de profet, dat de steen uit den muur en het hout uit den balk roept om ons onze zonde indachtig te maken, en het ons te verwijten, dat we in plaats van op dat hout en dien steen het merk van een hooger orde te drukken, er den stempel op hebben gezet van onze zonde en onze onheiligheid.

En natuurlijk dat gaat op al het stoffelijke door.

Voor wie op het veld arbeidt was de akker, voor wie wandelt onder het geboomte was het hout, voor wie op het water voer het vaartuig dat hem droeg de getuige zijner zonde.

Zelfs kan die stomme getuige het geld zijn, dat of oneerlijk gewonnen of zondig besteed werd. Het kan een boek zijn, dat verleide, of een plaat die slecht was. Een gewaad dat bij onze zonde ons omhulde of een ledig glas, dat toen het gevuld was onzen geest hemevelde.

Doch onder wat vorm ook, die roepende steen is en blijft altoos, een stuk uit die stoffelijke wereld, dat of voor onze zonde dienst deed, of onder het zondigen om en bij ons was.

Ons zeggend en ons toeroepend, dat we in steen van als priesters en priesteressen Gods die stoffelijke wereld met het edele van onzen geest te bezien, ons zelven en den geest die in ons was tegenover haar te schande hebben gemaakt, dat ze tegen ons roept en ons aanklaagt bij God en onze consciëtie.

Als getuige onzer zonden roept de steen, als onze consciëtie willen zou dat die steen zweeg.

Maar zoo nu is ook omgekeerd die steen zwijgend en die stoffelijke wereld stom en sprakeloos, als de mensch haar toeroept: „Ontwaak!”, en willen zou dat er een sprake, een toon, een klank van die machtige, zichtbare wereld tot hem uitging. Bij de heidenen zaagt ge dat aan hun steenen afgoden. Die hadden wel een mond, maar ze spraken niet. En als ge u herinnert, hoe de priesters van Baäl op den Karmel gilden en schreiden: „o, Baäl, antwoord ons!”, dat er toch geen antwoord kwam, dan verstaat ge hoe feitelijk heel het leven der Heidenwereld in die ééne bittere teleurstelling geteekend ligt: Te willen dat er een woord, dat er bezieling ten leven, niet van den levenden God, maar van die zichtbare natuur, van die stoffelijke wereld uitging, en dat er toch op al haar roepen: „Ontwaak!” niets dan een stom en sprakeloos zwijgen al de eeuwen door gevolgd is.

Alleen maar, zeg niet dat het thans beter en anders is geworden.

Of wiep zich het grooter deel van onze beschaafde wereld niet weer evenzoo op wat voor oogen is, om, aan God en aan zijn Woord ontzonken, door allerlei ontdekking, en allerlei onderzoek, en allerlei stoffelijke wetenschap, de ontsluiting van het levensraadsel in de stof te zoeken?

Was het, thans wetenschappelijk-geslagen Materialisme wel iets anders, dan een roepen tot de stof: „Ontwaak!” om uit die stof het leven te verklaren, en dat toch die stoffelijke wereld zweeg?

Of ook, waar meer dan één, die vroeger dien weg insloeg, dat althans niet meer wil, en naar edeler de hand uitstrekt, wat is ook bij denzulkde poging om de geestelijke wetenschappen naar den aard der stoffelijke wetenschappen te vormen, anders dan eenzelfde ongeloof, dat

van een spreken Gods in zijn Woord niet hooren wil, en nu aan de feiten, aan wat grijpbaar en waarneembaar is, het antwoord op de vragen des levens wil ontlokken.

o, Men licht zoo vaak, als men in een museum die potserlijke steenen algods-beelden ziet, en maakt zich er geen begrip van, hoe menschen van gelijke beweging als wij voor zoo gedrochtelijke figuren op de knieën zijn gevallen.

En toch, wat doet onze eeuw anders, dan voor de stoffelijke wereld in aanbidding nedervallen en de natuur vereeren als haar afgod?

De practijk ziet zelfs Christenen daaraan meêdoen.

Christenen van hooge ontwikkeling, die, naast hun zielreligie, plaats in hun denken geven aan even ongoddelijke, alleen op de natuur en op de feiten en op waarneming rustende denkbeelden.

En evenzoo Christenen op de markt des levens, die op het geld, dat immers ook stof is, hun betrouwen zetten, van het kreatuur in plaats van God hun vooruitkomen in de wereld verwachten, of die de spijs en het medicijn aanzien, en Hem, die beide ons ten ozen nutte schonk, vergeten.

Onder al deze vormen nu schuilt steeds dezelfde tegenstelling.

De steen, de natuur, het geld, de stoffelijke wereld is in zich zelve stom en sprakeloos.

Niet zij mag ons, kinderen Gods, haar stempel opdrücken; maar zij moet haar stempel ontvangen van ons.

In de stilte der sprakeloosheid en der stemmelooisheid kan eens menschen hart het niet uithouden.

Alles in hem dorst er naar, dat er een stemme tot hem uitga, om hem toe te spreken, en hem het raadsel des levens te ontsluiten.

Nu is die stemme er, die sprake is uitgegaan. God voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaders gesproken hebbende door de profeten, heeft tot ons gesproken door den Zoon.

Het Woord is er. Het Woord ligt er. Het Woord onzes Godes wil zich voor allen ontsluiten.

Wie dat beluistert en geloof, is de rechtvaardige, die door zijn geloof leven zal.

Maar dat Woord verwerpt de wereld, en veel Christenen doen er aan mede om dat Woord wankelend en onvast voor veel zielen te maken.

En gaat dat door, dan kan het niet anders, of de stem, de sprake, die men uit Gods Woord niet meer opvangt, gaat men zoeken bij de natuur, bij de stoffelijke wereld, of zij ontvallen en ons toespreken mocht.

En daarop nu kan nooit anders volgen dan een eeuwige zwijgen.

Het baat u niet, roept Habakuk, of ge al roepen blijft: „Ontwaak!” tot den zwijgenden steen, „ontwaak!” tot die zwijgende natuur, die u van alle zijden omringt.

Immers, zoo betuigt de profet des Heeren, er is geen geest in het midden, geen hart in de kern van die wereld.

De Geest die spreken kan is alleen in den levenden God, en in u zoo ge zijn kind moogt zijn.

Uit de Pers.

Een bedenkelijk verschijnsel, zoo lezen we in de Noord-Hollandsche Kerkbode, openbaart zich hoe langer zoo duidelijker in het leven van de Gerel. Kerken.

Dat bedenkelijk verschijnsel is, dat de gemeente, wanneer er Catechismusprediking is, zeer traag opkomt, dat velen dan steeds gemist worden.

Hoe komt het toch, dat de opkomst des avonds zoveel minder is dan des morgens? Ligt de oorzaak alleen bij hen, die niet tweemaal ter kerk kunnen komen? Neen, waarlijk niet. Er zijn er, die werkelijk niet kunnen; maar hun getal is niet zoo groot, dat dit zulk een invloed zou hebben op de samenkomst der gemeente des avonds. En onder hen zijn er juist, die alleen des avonds kunnen en dan ook getrouwen komen. Bij hen moet de oorzaak dus niet gezocht.

Waar ligt de oorzaak dan? Eerstens bij zoovele, die meenen, dat het reeds ruim genoeg is als zij elke Zondag eenmaal ter kerk gaan. Er zijn gunstige uitsonderingen. Onder de catechisanten en onder de belijders worden er gelukkig nog gevonden, die getrouw met de gemeente saamkomen en den Heere gehoorzaamheid bewijzen. Maar hun getal is klein, vergeleken bij die catechisanten en belijders, die als stelregel hebben aangenomen slechts eenmaal te komen, en die liever wandelen of andere dingen doen dan ter kerk gaan. Wat denzulkden ontbreekt is duidelijk genoeg. Zij missen den rechten lust en liefde voor des Heeren dienst.

Maar behalve op hen, moet ook nog op anderen gewezen, die om andere oorzaken evener stelselmatig van de Catechismusprediking wegblijven. Er zijn ook leden der kerk, die zeggen, dat zij

door genade waarlijk den Heere liefhebben en dat het de keuse van hun hart is Hem te dienen en te gehoorzamen en die toch ook des Zondagsavonds stelselmatig thuis blijven of zich elders heere bezinnen. Hoe dit mogelijk is, is mij een raadsel. Want dat wegblijven uit de kerk is dan toch geen gehoorzaamheid en is ook geen bewijs van liefde voor den Heere. Was dat wegblijven een uitsondering, wij zouden zwijgen, maar waar dat wegblijven regel wordt, dat moeten wij spreken en zullen wij getuigen, zoolang de Heere ons daartoe de kracht verleent. Want waarom blijft men weg? Eigenlijk omdat men volkomen gelijk op de mannen van Athene. (Handel, 17:21). Men wil, zoo heet het, wat nieuws booren en dat ontvangt men nu in de Catechismusprediking niet. De Catechismus is zoo duidelijk, zegt men, dat daarover eigenlijk niet behoef gepreke. De Catechismusprediking heeft men al zoo dikwijls gehoord, dat het overbekend is. 't Is niet nieuw meer... en daarom blijft men weg. Zeg niet dat dit niet de verhooren leeraal is, want gelied het kerkelijk leven bevijs het. Want als er des avonds dankzegging na het Avondmaal is, of als er een andere domine preke, die geen Catechismus behandelt, dan is de gemeente getrouwer en kan men wel komen. Dan is het niet te warm en zijn er geen vermeede krankheden en bezwaren. Wat men dus ook tegenwerpe, het feit kan niet langer worden ontkend, of de grond van alles ligt ten slotte in de Catechismusprediking.

De vraag is nu maar: handlen zulke geloovigen recht? Staan zij vrij voor God den Heere? En op die vragen luidt 't antwoord beslist ontkennend. Die geloovigen, die dan wegblijven omdat het toch maar Catechismusprediking is en omdat zij den Catechismus zoo goed kennen, handlen niet overeenkomstig den Catechismus. Zij moeten de 38ste Zondagsafdeling eens nalieren en biddend overdenken. Die Zondagsafdeling vermaant tot een andere practijk. Deze geloovigen zijn zelve oorzaak dat onze belijders en dat de dienst des Heeren in verachting komt. Wanneer zij, die belijden liefde te hebben voor den Heere en zijn dienst, zich stelselmatig des avonds onttrekken, dan vinden de tragen en zorgeloozen daarin een vrijbrief om ook weg te blijven. Zoo staan deze geloovigen, die dan vooraan moesten staan in den dienst en in den strijd, mede schuldig aan de ongehoorzaamheid en overtredding van anderen. En eindelijk wordt des Heeren Geest door zulk een taal, door zulk een practijk beleedigd en bedroefd. Israël ontving elken dag van zijn God hetzelfde manna. Wat was de Heere goed. Maar Israël riep uit: onze ziel onthiet over dit zeer kleine brood. (Numeri 21: 5).

Wij zeggen: hoe snood ondankbaar was dat Israël toch. Maar laten wij eens de hand in eigen boezem steeken! Doen wij niet dezelfde zonde wanneer wij des Heeren dienst verzuimen omdat de stof, die behandeld zal worden, niet nieuw is, niet genoeg prikkelend? Wat God geeft voldoet ons niet meer. Van Hem en zijn Zegen wordt het niet meer verwacht.

Zoo wordt den Heere smaadheid aangedaan door zijn volk.

Maar daarom wijkt de troost, de krachtige werking van des Heeren Geest.

De wonde is blootgelegd, om des gewetenswille, om de ere des Heeren.

Geve de Heere ons genade, opdat wij ons oprecht voor Hem vermoedigen, opdat wij onze verkeerde wegen verlaten en ons oprecht, niet alleen met de lippen maar waarlijk met het hart, bekeeren tot Hem.

Provinciale Synode der Gereformeerde kerken in Zeeland, gehouden 23/24 Juni 1896.

De Oosten opent de vergadering in naam der saalmroepende kerk van Middelburg.

Het moderamen wordt samengesteld als volgt: Praeses: Ds. Littooy; scriba: Ds. Hulshof; assessor: Ds. de Koning en Ds. Vrolijk.

Verschiedene rapporten worden uitgebracht. Wordt goedgevonden, om aan Z. E. den commissaris der Koningin te verzoeken, den lotingsdag voor de militie alzo te bepalen, dat deze niet samenvalle met den Dankdag voor den oogst.

Met het oog op de vele werkzaamheden en vergaderingen wordt besloten, de Prov. predikanten-conferentie dit jaar niet te houden.

Opdat dit nog tijdig in de Classicale vergaderingen kunne worden besproken, zal het agendum der Prov. Synode voortaan minstens vijf weken van te voren worden verzonden.

Naar aanleiding van een voorstel van Zierikzee wordt aan de deputaten ter Generale Synode opgedragen, om, waar dit pas geeft, te getuigen tegen het onbroederlijk geschrift in de kerkelijke bladen.

Aan de Classis Zierikzee wordt advies gegeven in de zaak der kerk van Colijnsplaat, welke leeraar reeds zoo lang tijd lijdende is.

Eveneens wordt advies gegeven aan de Classis Tholen inzake ene der kerken, die eenen vasten oetenaar heeft benoemd, zonder de Classis hierin te kennen, en nadat de Classis deze benoeming vernietigde, toch in deze zaak is voortgegaan.

Aan eenen student aan de Theol. School wordt onder zekere voorwaarden enige steun toegezegd uit de kas E. b. p.

Wordt besloten ene oproeping te doen van jongelingen uit Zeeland, ten einde een hummer aan te nemen als alumna der kas E. b. p.

Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland te Middelburg. Op den toden Augustus 's avonds half acht trad in de Noordkerk Prof. Dr. A. Kuypert op, om den bidstond te leiden voor de Synode.

Naar aanleiding van Pa. 133 werd gewezen op den rijken zegen, door den Heere zijne kerk toegezegt, waar zij het samenwonen in liefde beoefent; terwijl om dien zegen het aangezicht des Heeren werd gezocht.

Den dag daaraanvolgend werd des morgens ten 9½ uur in de Gasthuiskerk de Synode geopend, namens de roepende kerk van Middelburg, door Ds. A. Littooy.

In zijn openingswoord gaf deze een kort en duidelijk historisch overzicht van het kerkelijk leven te Middelburg.

Nadat gezongen was Ps. 125: 2 en gebeden, werden de credentia-brieven voorloopig nagezien en in orde bevonden.

De Gereformeerde kerken waren door 40 afgevaardigden vertegenwoordigd.

Als adviseurs waren tegenwoordig de hoogleeraren in de Theologie aan de Theologische School en aan de Vrije Universiteit en de Docent-Zendings-director J. H. Donner. Enkele der rapporteurs namen plaats, terwijl Reverend Van Es, afgevaardigde van de Ref. Church in Amerika en Prof. Jäger uit Emden deze zitting reeds bijwoonden.

Tot leden van het Moderamen werden gekozen: Ds. B. van Schelven van Amsterdam tot praeses; Ds. J. v. d. Linden van 's-Gravenhage tot assessor; Ds. H. Hoekstra van Schiedam tot scriba en Ds. W. J. de Haas van Culemborg tot sub-scriba.

Nadat de praeses met een kort woord had bedankt voor het vertrouwen der vergadering en verklaard had in de kracht des Heeren deze taak te aanvaarden, stelde hij voor als mede-adviseurs nog te benoemen de Dienaren des Woords Ds. W. H. Oosten en J. D. v. d. Velden uit Middelburg. Besloten wordt, dat de zittingen gehouden zullen worden van 9½ tot 12½ en van 1½ tot 4½ uur.

Dr. Geesink en Dr. Hanja zullen iederen dag een kort resumé voor de pers geven.

In de namiddag-zitting werd het voorloopig agendum nog aangevuld met de nagekomen stukken en alzo het agendum voor de Synodale vergadering vastgesteld. De praeses brengt nu ter tafel een schema van verdeling der rubrieken van 't agendum en stelt daartoe voor verschillende commissies aan te wijzen, die zullen rapporteren in de Synodale vergadering over de zaken, die aan hun oordeel worden voorgelegd.

Ieder der 8 commissien is samengesteld uit afgevaardigde Dienaren des Woords, Ouderlingen en uit adviseerende leden.

Het schema wordt geheel overgenomen, en de commissien worden verkozen, zooals het moderamen had voorgesteld.

De Voorzitter stelt thans aan de orde Afdeling C van het Agendum.

Er was door verschillende omstandigheden geen rapport van Deputaten, benoemd voor de opstelling van eene verhandeling in zake den dienst van het diakenchap, aanwezig, wel en schrijven van Ds. J. C. Sikkel dienaangaande, dat wordt voorgelezen en voor kennisgeving aangenomen.

Dan wordt gelezen het rapport van de archief-bewarende kerk van Amsterdam B. Over de vraag, hoe het verder gaan moet met het archief van de Synoden der Christelijk Gereformeerde kerk, dat te Kampen berust en bewaard bleef, wordt nog niets besloten, maar een nader voorstel ingewacht.

Voorts komt een rapport ter tafel van deputaten over de onderhandeling met nog niet aangenomen kerkformatie. Naar aanleiding van dit rapport en de discussie hierover gevoerd, wordt besloten, dat voortaan deze onderhandelingen niet meer zullen worden gevoerd door deputaten, maar direct door de kerken.

Het rapport, door Ds. Littooy uitgebracht over de pogingen om de groepen van Ds. Wisse e. s. t. terugkeer te brengen, wordt gelezen en voor kennisgeving aangenomen.

De nog restende tijd van deze middagzitting werd besteed met de voorlezing van het uitvoerig rapport van Dr. L. F. Rutgers en Dr. H. Bavinck, in zake tucht over doopleden.

Voorgesteld werd dit rapport direct te laten drukken, opdat de leden, voor zij over dit rapport en de conclusien zich uitspreken, het rustig en grondig konden nagaan.

Eindelijk werd nog aangewezen, om in het Kerkblad verslag te geven: Ds. J. D. v. d. Velden.

De namiddagzitting werd daarna door den Voorzitter met dankzegging gesloten.

J. D. v. d. Velden.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Aan degenen, die zich als aspiranten voor het a.s. Admittie-examen der Theologische School wenschen aan te geven, wordt voorloopig bericht, dat dit onderzoek D. V. omstreeks half September plaats hebben zal; de juiste datum zal nader bekend gemaakt worden.

Het Docenten-College herinnert hun, en ouders of voogden, hierbij in de eerste plaats aan de Attesten, die verischt worden; niet alleen als lidmaat door doop of belijdenis, maar ook aangaande godsvrucht en karakter, met het oog op de voorbereiding tot den Dienst des Woords.

Indien men deze Attesten niet van een Kerkraad van ééne der Gereformeerde kerken kan verkrijgen door onbekendheid, dan trachte men getuigschriften in te leveren van een of meer lidmaten der Gereformeerde kerken, of van betrouwbare Christelijke personen.

Wat aanleg en kennis betreft, diene men Testimonia of Attesten van zijne voormalige onderwijzers in. Vooral wanneer men in eene hoogere dan de eerste klasse wenscht geplaatst te worden.

Behalve op eene behoorlijke ontwikkeling die verlangd wordt, om terlond in de eerste Klasse met het aancieren van 't Latijn te kunnen beginnen, wordt men vooral ook gewezen op de vereischte kennis van de hoofdtekken der Bijbelsche Geschiedenis en de beginselen der Gereformeerde Religie naar het Kort Begrip.

Terwijl de aspirant, naar gelang van zijn leeftijd, rekenschap heeft te geven van de redenen, die